

21.506

Բաղաժառնգությունը
և ցեղականության զարգացումը
Երևան

33
—
Բ-16

1933

15 JAN 2010

41532007
1007 639 150

CA 639

Հ Ս Խ Հ ԼՈՒՍՔՈՂԿՈՄԱՏ. ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵՔՈՂԱԿԱՆ ՍԵԿՏՈՐ

33
P-16

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

ՔԱՂԱՔԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ
ՅԵՎ
ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ԾՐԱԳՐԵՐ

10-ԱՄՅԱԿՆԵՐԻ, ՏԵԽՆԻԿՈՒՄՆԵՐԻ, ԲԱՆՖԱԿՆԵՐԻ ՅԵՎ
ՅՈԹՆԱՄՅԱԿԻ ԲԱԶԱՅԻ ՎՐԱ ԳՈՐԾՈՂ ՖԱԳԳՈՐԾՈՒՄՆԵՐԻ
ՀԱՍԱՐ

ՊԵՏՅՐԱՏ

1988

ՅԵՐԵՎԱՆ

33
P-16

29.08.2013

21506

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆՍԻՆՍԿԱԿԱՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ
1933

Գառ. խմբագիր՝ Ե. Մյվազյան
Լեզվական խմբագիր՝ Հար. Գևորգյան
Տեխ. խմբագիր՝ Դ. Զեմյան
Մրցադրեց՝ Ս. Սամաթյան
Հանձնված է արտադրության 23 հուլիսի 1933 թ.
Մատչելի է ապրիլի 5 հոգստուսի 1933 թ.
Դրավիճակ № 8247 (բ),

Լեհաստի տպարան, Լեհաստ. № 2680, պատվեր № 1776, տպագր. № 1000

3629.82

Գ Լ Դ Ա Բ Ե Ն Տ Ե Ս Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Բ Ա Յ Ա Դ Ի Բ Ա Կ Ա Ն

Միջնակարգ դպրոցի քաղաքատնտեսությունից ծրագիրը մշակված է ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի 1932 թ. ոգոստոսի 25-ի և Կենտգործկոմի սեպտեմբերի 19-ի վորոշումների հիման վրա:

Նախորդ տարիների ծրագրերի համեմատությամբ, տվյալ ծրագիրը համաձայնեցված է սովորողների պատրաստության մակարդակի, քաղաքատնտեսությունը հատկացված ժամերի քանակի և ծրագրի մշակման իրական հնարավորությունների հետ:

Ծրագրի յեղակետն է՝ ապահովել քաղաքատնտեսության հիմունքների իրական, հիմնովին և սխտեմատիկ յուրացումը միջնակարգ դպրոցների սովորողների կողմից:

Հիմնականում ծրագիրը պետք է մշակվի ըստ Սեզալի դասագրքի և Մարքսի, Լենինի, Ստալինի յերկերի առանձին հատվածների:

Դասատուն պետք է սխտեմատիկ ու հետևողականորեն տա դասավանդվող առարկան, ամեն կերպ ոգնելով սովորողների ինքնուրույն աշխատանքներին: Ծրագրում նշված են այն թեմաները և դասընթացի առանձին մասերը, վորոնք մշակվում են միայն դասախոսությունից միջոցով, ինչպես և այն թեմաները, վորոնք բացի դասախոսությունից, մշակվում են նաև խմբակային պարապմունքների միջոցով՝ դասավանդի անմիջական ղեկավարությամբ:

Հակամարքսիստական տեսությունների քննադատությունը տվյալ ծրագրում մինիմումի յե հասցված: Այդ տեսությունների նկարագրությունը և քննադատությունը մեծ չափով լինելու յե դասատվի կողմից:

Ծրագրում, քաղաքատնտեսություն ամենից կարևոր բաժիններում, կատարված են եքսկուրսիաներ և բերված են իլյուստրացիաներ խորհրդային տնտեսությունից, վորոնց

ИНСТИТУТ
ВОСТОЧНОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

նպատակը չէ սակայն քաղաքատնտեսութեան և խորհրդային տնտեսութեան զուգահեռ և սխտեմատիկ դասընթացը տալ:

Թեմաների թվարկումը և դասառվի ժամերի որինակելի բաշխումն ըստ թեմաների. (հիմք է ընդունված այլ գերատեսչութիւնների տեխնիկումներին հատկացված 70 ժամը. մյուս տիպի հիմնարկները ժամերի այս բաշխումը պետք է հարմարեցնեն իրենց ընդհանուր ժամերի քանակին):

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հասկացողութիւնն հասարակական ֆորմացիաների մասին: Վերաբարտդրութեան պրոցեսը և նրա հասարակական ձևը: Արտադրողական ուժեր և արտադրական հարաբերութիւններ:

Քաղաքատնտեսութեան առարկան: «Քաղաքատնտեսութիւնը լայն իմաստով՝ վորպես մի գիտութիւն, վորն ուսումնասիրում է մարդկային հասարակութիւններում նյութական կենսական բարիքների արտադրութիւնը և փոխանակութիւնը ղեկավարող որենքները» (ԵՆԳԵԼՍ): Քաղաքատնտեսութիւնը նեղ իմաստով՝ վորպես մի գիտութիւն, վորն ուսումնասիրում է արտադրութեան կապիտալիստական ձևի որինաչափութիւնները և դրանց համապատասխան արտադրական հարաբերութիւններն՝ իրենց առաջացման, զարգացման ու կործանման մեջ: Մարքսիզմի յերեք աղբյուրները, յերեք բաղկացուցիչ մասերը:

Մարքսի խոշորագույն նախորդները (Միլիթ, Ռիկարդո): Վուլգար քաղաքատնտեսութիւնը և Մարքսի պայքարը նրա դեմ: Մարքսի տնտեսական ուսմունքի զարգացումը Լենինի աշխատութիւններում:

Մարքս-Լենինյան քաղաքատնտեսութիւնը վորպես պրոլետարիատի դասակարգային պայքարի ղենք:

Քաղաքատնտեսութեան հակամարքսիստական սահմանումների քննադատութիւնը:

Ա. ԹԵՄԱ. ԱՊՐԱՆՔ ՅԵՎ ՓՈՂ

1. Ապրանքը վորպես բուրժուական հասարակութեան պարզագույն բջիջ: Ապրանքի հակասութիւնը.՝ սպառողական արժեք և արժեք: Աշխատանքը վորպես արժեքի սուբստան-

ցիա: Ապրանքի մեջ պարունակվող աշխատանքի յերկակի բնույթը.՝ կոնկրետ աշխատանք և արստրակտ աշխատանք. մասնավոր և հասարակական աշխատանք. հասարակականութեն անհրաժեշտ աշխատանք: Պարզ և բարդ աշխատանք:

2. Փոխանակային արժեքը վորպես արժեքի ձև: Արժեքի հարաբերական և համարժեք (եկվիվալենտ) ձևերը: Արժեքի ձևերն իրենց զարգացման մեջ.՝ արժեքի պարզ, ծավալուն, ընդհանուր և փոքային ձևերը:

3. Ապրանքային արտադրութեան զարգացումը և ապրանքային արժեքի վերածումն ապրանքի և փողի: Փողը վորպես ընդհանուր եկվիվալենտ: Գինը վորպես արժեքի փողային արտահայտութիւն: Փողի ֆունկցիաները.՝ փողը վորպես արժեքի չափանիշ, վորպես չրջանառութեան միջոց, կուտակման միջոց (գանձ), վճարման միջոց: Համաշխարհային փող: Շրջանառութեան համար անհրաժեշտ փողի քանակը: Դրամ: Թղթադրամներ և նրանց ելութիւնը:

Արժեքը վորպես չարժման որենք ապրանքային տնտեսութեան մեջ: Ընդհանուր դադափար ապրանքային ֆետիշիզմի մասին: Արժեքի պատմական բնույթը:

4. Մարքսի արժեքի տեսութեան իդեալիստական (Ռուբին) և մեխանիստական (Բոդլանով, Բուխարին) աղավաղումների քննադատութիւնը:

5. ԽՍՀՄ-ի տնտեսութեան պլանային բնույթը: Արժեքի որենքի անկիրառելիութիւնը ԽՍՀՄ-ի եկոնոմիկայի նկատմամբ: Փողի բնույթը ԽՍՀՄ-ում:

Բ ԹԵՄԱ. ԿԱՊԻՏԱԼ ՅԵՎ ՀԱՎԵԼՅԱԼ ԱՐԺԵՔ

1. Պարզ ապրանքային արտադրութեան վերածումը կապիտալիստականի: Փողի վերածումը կապիտալի: Բանվորական ուժի վերածումն ապրանքի: Ապրանքի սպառողական արժեքը բանվորական ուժն է: Բանվորական ուժի արժեքը: Անհրաժեշտ և հավելյալ աշխատանք: Հավելյալ արժեքի արտադրութիւն: Կապիտալիստական շահագործման տարբերութիւնը մինչկապիտալիստական շահագործումից:

2. Կապիտալ. կապիտալի բաժանումը մշտականի և փոփոխականի: Կապիտալի առանձին մասերի տարբեր ղերը հավելյալ արժեքի արտադրութեան գործում: Հավելյալ արժեքի նորման: Բացարձակ և հարաբերական հավելյալ արժեքի արտադրութիւն: Կապիտալիստական արտադրու-

թյան կազմակերպման զարգացման յերեք փուլերը: Հասարակ կոոպերացիա, մանուֆակտուրա, կապիտալիստական գործարան: Վարձու աշխատանք. վարձու ստրկություն: Մեքենայի ազդեցությունը բանվոր դասակարգի դրուժյան վրա: Բանվոր դասակարգի շահագործման ուժեղացման միջոցները:

Բանվորական որվա յերկարացումը: Կապիտալիստական ռացիոնալիզացիա և բանվոր դասակարգի շահագործման ուժեղացում: Բանվորների պայքարը բանվորական որվա կրճատման համար և ռեֆորմիստական արհմիությունների և սոցիալ-ֆաշիստների՝ կապիտալիստական ռացիոնալիզացիայի ծաղաղակների դավաճանական քաղաքականությունը:

3. ԽՍՀՄ-ի ձեռնարկությունների հետևողական-սոցիալիստական բնույթը: Կոյունտեսությունները տնտեսության սոցիալիստական ձև են: Վարձու աշխատանքի, հավելյալ արժեքի և կապիտալի կատեգորիաների անկիրառելիությունը սոցիալիստական ձեռնարկությունների նկատմամբ: Աշխատանքի վերածումն ամօթալի բեռից՝ «պատվի, փառքի, սիրագործության ու հերոսության գործի» (ՍՏԱԼԻՆ):

Գ ԹԵՄԱ. ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁ

1. Աշխատավարձը վորպես բանվորական ուժի արժեքի և գնի փոխակերպված ձև: Անվանական (նորմինալ) և ռեալ աշխատավարձ: Աշխատավարձի ձևերը. — ժամանակավարձ, գործարքային, պրեմիալ, մասնակցություն ձեռնարկության շահույթին և այլն: Աշխատավարձի տարբեր ձևերը վորպես շահագործման ուժեղացման և նրա դիմակալման տարբեր ձևեր: Ժամանակակից տնտեսական կրիզիսի ուժեղացումը և աշխատավարձի սխտեմատիկ իջեցումը բոլոր կապիտալիստական յերկրներում, վորպես բանվոր դասակարգի հաշվին կրիզիսից յեւթ գտնելու՝ բուրժուական փորձերից մեկը: Բանվոր դասակարգի պայքարն աշխատավարձի բարձրացման համար և սոցիալ-ֆաշիստների դավաճանական դերը: Կարմիր պրոֆմիությունների հեղափոխական պայքարը բուրժուազիայի կողմից բանվոր դասակարգի վրա կատարվող հարձակման դեմ:

2. Աշխատավարձի կատեգորիայի անկիրառելիությունը ԽՍՀՄ-ում: Աշխատանքի վարձատրության սոցիալիստա-

կան սկզբունքը՝ կապված աշխատանքի քանակի և վորակի հետ: Աշխատավարձի հավասարեցման մանր-բուրժուական բնույթը և դրա դեմ վճռական պայքար մղելու անհրաժեշտությունը:

Դ ԹԵՄԱ. ԿԱՊԻՏԱԼԻ ԿՈՒՏԱԿՈՒՄԸ ՅԵՎ ԲԱՆՎՈՐ ԴՍՍԱ-ԿԱՐԳԻ ԱՂՔԱՏԱՑՈՒՄԸ

1. Հասարակ և ընդլայնած կապիտալիստական վերարտադրություն: Կապիտալի վերարտադրությունը վորպես կապիտալիստական արտադրական հարաբերությունների վերարտադրություն: Մշտական և փոփոխական կապիտալի վերարտադրություն:

2. Կապիտալիստական կուտակման ընդհանուր որենքը: Կապիտալի որգանական կազմը և նրա աճը: Կապիտալի համակենտրոնացման և կենտրոնացման պրոցեսը: Մանր արտադրության քայքայումը խոշոր կապիտալի կողմից: Կապիտալի համակենտրոնացման և կենտրոնացման ազդեցությունը բանվոր դասակարգի դրուժյան վրա: Կապիտալիստական կուտակում և հարաբերական գերբնակչություն:

Արդյունաբերական պահեստի բանակը վորպես արտադրության կապիտալիստական ձևի անհրաժեշտ պայման:

Ազդաբնակչության կապիտալիստական որենքը: Արդյունաբերական պահեստի բանակի վերածումը գործազուրկների մշտական բանակի՝ կապիտալիզմի հետպատերազմյան շրջանում: Բանվոր դասակարգի բացարձակ և հարաբերական աղքատացումը: Հարստության կուտակումը մի բեռում, իսկ մյուս բեռում «աղքատության, տգիտության և ստրկության» կուտակում:

3. Աղքատացման տեսության ժխտումը սոցիալ-ֆաշիստների կողմից: ԽՍՀՄ-ի բանվոր դասակարգի և աշխատավորների կենսական մակարդակի վերելքը:

Գործազրկության փոչնչացումը ԽՍՀՄ-ում:

Ե ԹԵՄԱ. ՀԱՎԵԼՅԱԼ ԱՐԺԵՔԻ ԲԱՇԽՈՒՄԸ

1. Կապիտալի արտադրությունը և շրջանառությունը: Ընդհանուր գաղափար կապիտալի շրջապտույտի մասին: Արդյունաբերական կապիտալ, նրա փողային, արտադրական և ապրանքային ձևերը: Կապիտալի շարժման ձևերի առանձ-

նացումը և ֆունկցիաների բաժանումը բուրժուազիայի ներսում: Հավելյալ արժեքի ձևերը և նրանց նշանակությունը:

2. Արտադրության ծախսերը և ապրանքի իրական արժեքը: Շահույթը վորպես հավելյալ արժեքի փոխակերպված ձև: Շահույթի նորման: Շահույթի նորման վորոշող գործոններ—շահագործման նորմա, կապիտալի օրգանական կազմը, կապիտալի չրջանառության արագությունը: Կոնկուրենցիա կապիտալների միջև շահույթի միջին նորմայի սահմանում: Արտադրանքի գինը վորպես արժեքի փոխակերպված ձև:

Շահույթի նորմայի իջնելու տենդենցը: Դրան հակադրող գործոնները:

«Շահույթի» բնույթը ըստ ՄԱՄ-ում: Շահույթի միջին նորմայի և արտադրության գնի օրենքի անկիրառելիությունը ըստ ՄԱՄ-ի եկոնոմիկայի նկատմամբ:

3. Առևտրական կապիտալը վորպես արդյունաբերական կապիտալի առանձնացված մաս: Առևտրական կապիտալի գործունեությունը բնագավառը, նրա դերը: Առևտրական շահույթ: Առևտրական ծառայողների շահագործումը առևտրական կապիտալի կողմից: Մանր արդյունաբերությունը շահագործումը առևտրական կապիտալի կողմից: Սորհրդատի անվտանգությունը և դերը:

4. Փոխառիկ կապիտալ: Փոխառիկ կապիտալի տարբերությունն արդյունաբերական և առևտրական կապիտալից: Տոկոսը վորպես փոխառիկ կապիտալի գին: Տոկոս և ձեռնարկատիրական յեկամուտ: Տոկոսի բարձրությունը: Վարկ: Բանկեր: Բանկերի հիմնական օպերացիաները: Վարկի դերը կապիտալիստական տնտեսության մեջ:

Փոխառիկ կապիտալի կատեգորիայի անկիրառելիությունը ըստ ՄԱՄ-ի տնտեսության նկատմամբ: Տնտեսաչափը և կոնտրոլ ուղղված: Միջոցների մոբիլիզացիայի նշանակությունը սոցիալիստական շինարարության համար:

5. Ռենտա և նրա ելությունը: Դիֆերենցիալ և բացարձակ ռենտա: Հողային ռենտան վորպես հավելյալ արժեքի մաս: Հողի գինը վորպես կապիտալի վերածված ռենտա: Ռենտայի աճումը: Ռենտայի ազդեցությունը բանվոր դասակարգի դրության վատթարացման վրա: Հողի ազդեցությունը և ռենտայի վոջնացումը ըստ ՄԱՄ-ում:

2 ԹԵՄԱ. ԿԱՊԻՏԱԼԻ ՉԱՐԳԱՑՈՒՄԸ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

1. Հողի մասնավոր սեփականությունը վորպես դյուղատնտեսության մեջ արտադրողական ուժերի զարգացման արգելակ: Զարգացած կապիտալիզմի պայմաններում հողի ազդեցության անիրագործելիությունը: Կապիտալի զարգացումը դյուղատնտեսության մեջ և մանր ու միջակ դյուղացիության տնտեսության քայքայումը: Գյուղի շերտավորումը կապիտալիզմի պայմաններում: Դասակարգերը կապիտալիզմի ժամանակ և դասակարգային պայքարը դյուղում:

2. Մարքսը, Ենգելսը, Լենինը և Ստալինը դյուղատնտեսության սոցիալիստական վերափոխման մասին՝ պրոլետարիատի դիկտատուրայի պայմաններում: Դասակարգային պայքարը դյուղում՝ պրոլետարիատի դիկտատուրայի պայմաններում: Համառարած կոլեկտիվացում և նրա հիման վրա գյուղի շերտավորման ջլատումը և դրա հետ կապված՝ ազդեցության ու պառակտման վոջնացումը դյուղում:

3 ԹԵՄԱ. ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ՎԵՐԱԲՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԶԳՆԱԺԱՄԵՐԸ

1. Հասարակական կապիտալի վերարտադրությունը: Հասարակական կապիտալի յերկու ստորաբաժանում: Վերարտադրության պրոցես և արտադրանքի իրացում:

2. Կապիտալիստական ձգնաժամերը: ձգնաժամերի անխուսափելիությունը կապիտալիզմի ժամանակ: ձգնաժամի փուլերը: ձգնաժամերի պարբերականությունը: Արտադրության հասարակական բնույթի և յուրացման մասնավոր ձևի մեջ յեղած հակասությունը վորպես ձգնաժամերի հիմնական պատճառ: Կապիտալիստական արտադրության անորոշիտ և մասսաների թերապրոտումը վորպես կապիտալիզմի այդ հիմնական հակասության արտահայտություն: ձգնաժամերը և դասակարգային պայքարը: ձգնաժամերի ազդեցությունը բանվոր դասակարգի դրության վրա: ձգնաժամերի ազդեցությունը մանր արտադրության վրա: Ժամանակակից համաշխարհային տնտեսական կրիզիսը: ձգնաժամերի բուրժուական և սոցիալ-ֆաշիստական տնտեսությունների քննադատությունը:

3. ԽՍՀՄ-ի սոցիալիստական տնտեսութեան պրանային բնույթը և ճգնաժամերի անհնարելիութիւնը: ԽՍՀՄ-ի տնտեսական դժվարութիւնների բնույթը և նրանց հաղթահարման ուղիները:

Ը ԹԵՄԱ. ԻՄՊԵՐԻԱԼԻԶՄ ՅԵՎ ԿԱՊԻՏԱԼԻԶՄԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՃԳՆԱԺԱՄԸ.

1. Իմպերիալիզմը վորպես կապիտալիզմի բարձրագույն փուլ: Իմպերիալիզմի հինգ հատկանիշներն ըստ Լենինի: Արտադրութեան համակենտրոնացումը և մենաշնորհները:

Կապիտալիզմի վերածումը մոնոպոլիստական կապիտալիզմի: Մենաշնորհը վորպես իմպերիալիզմի տնտեսական հիմք: Մոնոպոլիստական կազմակերպութիւնների տեսակները—կարտելներ, սինդիկատներ, տրեստներ: Ակցիոներական ընկերութիւններ: Կոնկուրենցիայի ուժեղացումն ու խորացումը մենաշնորհի պայմաններում:

2. Բանկերի նոր դերը իմպերիալիզմի ժամանակ: Բանկերի միաձուլումն արդյունաբերութեան հետ: Ֆինանսական կապիտալ և ֆինանսական ոլորտը:

3. Կապիտալի արտահանումը: Կապիտալիստական յերկրների պայքարը կապիտալի ներդրման շրջանների, սպառման շուկաների և հումքի աղբյուրների համար:

4. Աշխարհի բաժանումը կապիտալիստների միութիւնների մեջ: Աշխարհի տերրիտորիալ բաժանումը խոշոր պետութիւնների մեջ: Պայքար աշխարհի վերաբաժանման համար: Պատերազմների անխուսափելիութիւնն իմպերիալիզմի ժամանակ: Գաղութային ճնշման ուժեղացումը: Հեղափոխական շարժման ուժեղացումը գաղութներում:

5. Իմպերիալիզմը վորպես պարադիտական կապիտալիզմ: Իմպերիալիզմի եպոխայում կապիտալիզմի ներսման տենդենցների ուժեղացումը: Իմպերիալիզմը վորպես կապիտալիզմի վերջին ետապ և համաշխարհային պրոլետարական հեղափոխութեան նախորեն: Իմպերիալիզմի ժամանակ ու պրոլետարիզմի ուժեղացումը բանվորական շարժման մեջ: Այդ ոպորտյունիզմի սոցիալական արմատները: Կապիտալիզմի հակասութիւնների սրումն իմպերիալիզմի ժամանակ: Հեղափոխական շարժման ուժեղացումը:

6. Կապիտալիզմի զարգացման անհամաչափութեան

որենքը: Լենինը և Ստալինը կապիտալիզմի տնտեսական և քաղաքական զարգացման անհամաչափութեան որենքի ուժեղացման մասին իմպերիալիզմի շրջանում և մի յերկրում սոցիալիզմի հաղթանակի հնարավորութեան մասին:

7. Ընդհանուր հասկացողութիւն իմպերիալիզմի սոցիալ-Փաշիստական տնտեսութիւնների մասին և նրանց քննադատութիւնը: Աջերի՝ «կազմակերպած կապիտալիզմի» տեսութիւնը և նրա քննադատութիւնը: Կապիտալիզմի «ավտոմատիկ կործանման» Ռ. Լուքսեմբուրգի կրսամենչիկյան տեսութիւնը և նրա քննադատութիւնը:

8. Հետպատերազմյան կապիտալիզմի զարաշրջանը վորպես կապիտալիստական սիստեմի ընդհանուր ճգնաժամի զարաշրջան: Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնը և աշխարհի բաժանումը յերկու տրամագծորեն հակադիր սիստեմների՝ կապիտալիստականի և սոցիալիստականի: Յերկու սիստեմների պայքարը: Հետպատերազմյան կապիտալիզմի յերեք շրջանները: Յերրորդ շրջանի բնորոշումը: Մասնակի կապիտալիստական ստաբիլիզացիայի վախճանը և անցումն հեղափոխութիւնների ու պատերազմների նոր շրջանի:

9. Ժամանակակից տնտեսական կրիզիսը: Տնտեսական իլուզումը կապիտալիստական յերկրներում: Դաժան ճգնաժամը և արդյունաբերական արտադրութեան կատաստրոֆիկ անկումը կապիտալիստական յերկրներում: Արտադրական ապարատի զգալի մասի անգործութիւնը: Արտադրողական ուժերի և նյութական արժեքների վոջնչացումը:

Դաժան ճգնաժամ և արտադրութեան կատաստրոֆիկ անկում գյուղատնտեսութեան մեջ: Յանքների տարածութեան կրճատում: Գյուղատնտեսութեան մեքենաների արտադրութեան ու սպառման ուժեղ կրճատում: Գյուղացիական ու ֆերմերական տնտեսութիւնների արագ աճող քայքայում: Առևտրի կատաստրոֆիկ կրճատում: Մանր և միջակ առեւտրականների քայքայում: Խոշոր առևտրական ֆիրմաների մնանկացում: Առևտրական ձեռնարկութիւնները մնում են ապրանքներով լցված այն ժամանակ, յերբ աշխատավոր մասսաների զնոդունակութիւնը շարունակում է ընկնել: Գործազրկութեան չտեսնված աճումը: Աշխատավորների կենսական մակարդակի անկումը: Տեխնիկական կազրերի ցրումը: Գիտական մտքի դեգրա-

դպրիան: Բուրժուազիայի փորձերը—կրիզիսից յեւր գտնել՝
բանվոր դասակարգի, գյուղացիութեան և քաղաքային մանր
բուրժուազիայի վրա հարձակում գործելով: Իմպերիալիս-
տական պատերազմների և ԽՍՀՄ-ի դեմ ինտերվենցիայի
նախապատրաստում: Յերկու սիստեմների պայքարի սրումը՝
կապիտալիստական յերկրների ձգնաժամի խորացման և
ԽՍՀՄ-ում սոցիալիզմի աճման զուգընթաց: Դասակարգային
պայքարի խիստ սրումը և հեղափոխական վերելքի աճն իմ-
պերիալիստական յերկրներում, գաղութներում և կիսագա-
ղութներում:

Բանվոր դասակարգի պայքարը Կոմինտերնի դեկամա-
րութեամբ—կրիզիսից հեղափոխական յեւր գտնելու, պրոլե-
տարիատի դիկտատուրայի համար:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ.—

Ներածութիւն.—Սեգալ. «Քաղաքատնտեսութեան համառոտ
դասընթաց» (ռուսերեն) 3—7 էջ:

Ա թեմա.—1) Սեգալ. 8—48 էջ, 2) Լենին, 3-րդ հր. (ռուս),
18-րդ հատոր, «Կ. Մարքս»—«Արժեք» բաժինը:

Բ թեմա.—1) Սեգալ, 49—90 էջ. 2) Մարքս. «Աշխատավարձ,
գին և շահույթ», 7-րդ բաժին. 3) Լենին, 3-րդ
հրատ, 16-րդ հատոր, «Քրոնինք քամելու գիտական
սիստեմը» հոդվածը:

Գ թեմա.—1) Սեգալ. 91—100 էջ. 2) Մարքս. ա) «Աշխատա-
վարձ, գին և շահույթ» (9-րդ բաժին). բ) «Վար-
ձու աշխատանք և կապիտալ» («Ի՞նչ է աշխատա-
վարձը»):

Դ թեմա.—1) Սեգալ. 101—133 էջ. 2) Լենին, 3-րդ հրատ.,
16-րդ հատոր. «Աղքատացումը կապիտալիստա-
կան հասարակութեան մեջ», 212—213 էջ: 3) Ստա-
լին. «Զեկուցում ԿԿ և ԿՎՀ հունվարյան պլենու-
մում՝ 1-ին հնգամյակի հանրագումարների մա-
սին» (5-րդ բաժին):

Ե թեմա.—1) Սեգալ, 134—170 էջ. 2) Ստալին. «Լենի-
նիզմի հարցերը». «Զրույց ամերիկյան առաջին
բանվորական պատգամավորութեան հետ», սեպտ.
9 1927 թ.: 372—419 էջ:

2 թեմա.—1) Սեգալ. 171—185 էջ. 2) Ենգելս. «Կոմունիզմի
սկզբունքները», 20-րդ հարց. 3) Ստալին. «Զե-
կուցում ԿԿ և ԿՎՀ հունվարյան պլենումում՝ 1-ին
հնգամյակի հանրագումարների մասին» (4-րդ
բաժ.):

3 թեմա.—1) Սեգալ. 186—215 էջ. 2) «Կոմունիստական
մանիֆեստ» (հայերեն, 1932 թ. հր.) 31—33 էջ:

Ը թեմա.—1) Սեգալ. 216—279 էջ. 2) Լենին. «Իմպերիալիզ-
մը վորպես կապիտալիզմի նորագույն ետապ»,
(20-րդ հատ. 3-րդ ռուս. հրատ.), 7-րդ բաժ.,
141—143 էջ. 3) Ստալին. «Զեկուցում 1-ին հնգա-
մյակի հանրագումարների մասին» (3—4-րդ բա-
ժինները):

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
СОЦИАЛИСТИЧЕСКОГО
УЧЕБНО-НАУЧНОГО
ЦЕНТРА
Академии Наук
СССР

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

ԽՍՀՄ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՔԱՅԱՏՐԱԿԱՆ

Միջնակարգ դպրոցներում, տեխնիկումներում, բանֆակներում տնտեսական քաղաքականության դասավանդման նպատակն է՝ սովորողներին ըմբռնել տալ խորհրդային եկոնոմիկայի զարգացման ուղիները և կոնկրետ պատկերացում տալ սոցիալիստական շինարարության վորոշող բնագավառներում՝ կուսակցության և կառավարության տնտեսական քաղաքականության մասին:

Ծրագիրը բաղկացած է 7 թեմայից, վորոնցից վերջին թեման անցվում է լեկցիոն ձևով, իսկ մնացած թեմաները՝ դասախոսության և կենդանի զրույցի կարգով: Յեթե տնտ. քաղաքատնտեսությանը հատկացրած ժամերի միջին թիվն ընդունենք 50, դրանից I թեմային հատկացվում է 6 ժամ, IV թեմային՝ 10 ժամ, II, III, V և VI թեմաներին հատկացվում է 8-ական ժամ, իսկ վերջին թեմային՝ 2 ժամ:

Գրականությունը մատնանշված է սովորողների համար: Յեվ վորովհետև հրապարակի վրա տվյալ դասընթացի համար պիտանի դասագիրք չկա, ուստի տրվում են գլխավորապես Լենինի և Ստալինի աշխատություններից հատվածներ և կուսակցության ու կառավարության վորոշումներ:

Նյութի մշակումը, ինչպես վերևում ասվեց, կրելու յե դասախոսության և սովորողների կողմից մշակված նյութի վրա հիմնված՝ կենդանի զրույցի բնույթ: Սակայն մի կողմից՝ դասագրքի, հետևապես և սխտեմատիկ կերպով մշակված նյութի բացակայությունը, մյուս կողմից՝ ինքնուրույն աշխատանքի համար սովորողների սահմանափակ ժամանակը, վերջիններիս հնարավորություն չեն տալիս

ինքնուրույն կերպով մշակելու համապատասխան թեմայի մեջ ընդգրկված բոլոր հարցերին վերաբերող մատերիալ, ուստի և վորջ թեման ընդգրկող ընդհանուր դասախոսությունից հետո, նյութի խմբային մշակման ժամանակ յուրաքանչյուր թեմայից վորոշ կետեր դարձյալ ինքը դասատուն է տալիս և միայն մնացած կետերի շուրջն է ծավալվում զրույցը: Այսպես, որինակ՝ առաջին թեմայում առաջին և յերկրորդ կետերը դասախոսում է դասատուն, յերրորդ կետը մշակվում է զրույցի միջոցով, վորից հետո դասատուն պատմում է 4-րդ կետը, ապա տեղի յե ունենում զրույց 5-րդ և 6-րդ կետերի շուրջը, ըստ վորում վորջ թեման մշակելիս հիմնական խնդիրը պիտի հանդիսանա ճիշտ և հիմնովին կերպով ըմբռնել ՆԵՊ-ը, ՆԵՊ-ի վերջին շրջանը-վերակառուցման շրջանը՝ սոցիալիզմի թեակոխման փուլը:

Հատուկ ուշադրություն պիտի դարձնել 1-ին հնգամյակի կատարման հանրագումարների և զարգացման արդի ետապի ըմբռնման վրա: Յերրորդ, չորրորդ, հինգերորդ և վեցերորդ թեմաներում նմանապես առաջին կետերը դասատուն է պատմում, իսկ մյուս կետերի շուրջը զրույց է տեղի ունենում: Յերրորդ թեմայում հիմնական ուշադրությունը պիտի նվիրել առաջին հնգամյակի հաջող կատարման արդյունք հանդիսացող՝ ինդուստրացման հանրագումարներին և յերկրորդ հնգամյակի առաջին տարվա խնդիրներին: Չորրորդ թեմայում գլխավոր ուշադրությունը պիտի դարձնել կոտորնտեսությունների կազմակերպական ամրացմանն ու ներկա ետապում գյուղում տարվող դասակարգային պայքարի ձևերի վրա: Սրանց յուսաբանման հիմք ու յեյակետ պիտի հանդիսանա կենտկոմի հուշվարյան պլենումում ընկ. Ստալինի արտասանած ճառը «Գյուղի աշխատանքների մասին»:

Այլ և «ձախ» ոպորտունիստական, հակահեղափոխական տրոցկիստական և բուրժուական տեսությունների քննադատությունը լինում է գլխավորապես դասավորվել կողմից:

Յերրորդ, չորրորդ, հինգերորդ և վեցերորդ թեմաների մշակման ժամանակ անհրաժեշտ է ոգատգործել տվյալ կրթական հիմնարկի վայրի, շրջանի գործարանների, կոտնտեսությունների կոլտնտ. շուկաների աշխատանքների և առհասարակ խորհրդային առևտրի փիճակը բնորոշող համապատասխան նյութեր:

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

I ԹԵՄԱ. ՄԱՐԳՍ-ԼԵՆԻՆՅԱՆ ՈՒՍՄՈՒՆՔՆ ԱՆՅՈՂԻԿ ՇՐՋԱՆԻ, ԿՈՄՈՒՆԻՉՄԻ ՈՒ ՍՈՑԻԱԼԻՉՄԻ ՄԱՍԻՆ

1. Մարքսի, Ենգելսի, Լենինի և Ստալինի ուսմունքն անցողիկ շրջանի, սոցիալիզմի, վորպես կոմունիզմի առաջին փուլի, և կոմունիզմի մասին: Իմպերիալիզմի շրջանում կապիտալիզմի անհամաչափ զարգացման որոնք և մի յերկրում սոցիալիզմ կառուցելու հնարավորությունը: Իմպերիալիզմի վորպես կապիտալիզմի վերջին շրջանի հիմնական բնութագրումը: Իմպերիալիզմի ժամանակ կապիտալիզմի բոլոր հակասությունների սրումը:

Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը վորպես անցողիկ շրջանի և համաշխարհային պրոլետարական հեղափոխության սկիզբը:

2. Անցողիկ շրջան.— Կապիտալիզմից դեպի կոմունիզմ անցողիկ շրջանի անխուսափելիությունը: Կոմունիստական հասարակության բնութագրումը: Սոցիալիզմը կոմունիզմի առաջին փուլն է: Մարքսը, Լենինը, Ստալինը անցողիկ շրջանի վորպես պրոլետարիատի դեկտատուրայի շրջանի մասին: Անցողիկ շրջանի եկոնոմիկան հեղափոխական ուղիով սոցիալիստական եկոնոմիկայի վերափոխելը: Երկրի ինդուստրացումը և պարզ ապրանքային տնտեսության վերափոխումը սոցիալիստական տնտեսության, կապիտալիստական տարրերի սահմանափակումն ու արտամղումը, իսկ հետո և համատարած կոլեկտիվացման հիման վրա կուլտուրայի վորպես դասակարգի վոչնչացումը:

Դասակարգերը և դասակարգային պայքարը պրոլետարիատի դեկտատուրայի շրջանում: Անցողիկ շրջանի եկոնոմիկայի զարգացման պլանային բնույթը: Սոցիալիստական սեկտորի առաջատար դերիչխող դրուժյան առկայությունը

և ժող. տնտեսության իշխող բարձունքները պրոլետարական պետության ձեռքին գտնվելը վորպես պլանային տնտեսության նախապայման: Կապիտալիզմի պայմաններում պլանավորման անհնարինությունը:

Անդասակարգ սոցիալիստական հասարակության կառուցումը յերկրորդ հնգամյակի հիմնական քաղաքական խնդիրն է: Ընդհանրապես կապիտալիստական տարրերի և դասակարգերի վերջնական լիկվիդացիան, տնտեսության և մարդկանց դեմոկրատիայի մեջ կապիտալիզմի մնացորդների հաղթահարումը, յերկրի վոչլ աշխատավոր բնակչության վերածումը սոցիալիստական հասարակության դեմոկրատիկ և ակտիվ կառուցողների: Դասակարգային պայքարը յերկրորդ հնգամյակում: Բանվոր դասակարգի պատմական դերն առհասարակ դասակարգերի վերայման գործում:

Առաջին հնգամյակի հանրագումարները վորպես մի յերկրում սոցիալիզմի կառուցման լենինյան տեսության փայլուն հաստատում:

Կապիտալիզմը սոցիալիզմի մեջ խաղաղ ներածելու՝ սոցիալ-ֆաշիստական տեսությունների քննադատություն.— «կազմակերպված կապիտալիզմ», «տնտեսական դեմոկրատիա»: Քննադատություն անցողիկ շրջանի ալ-ոպորտունիստական տեսության, վորը փաստորեն ժխտում է մի յերկրում սոցիալիզմ կառուցելու հնարավորությունը: Քննադատություն անցողիկ շրջանի հակահեղափոխական արոցիկիստական տեսության, վորը ժխտում է իմպերիալիզմի շրջանում կապիտալիզմի անհամաչափ զարգացման որոնք և մի յերկրում սոցիալիզմ կառուցելու հնարավորությունը:

3. Սոցիալիզմ-կոմունիզմի առաջին փուլը: Արտադրության միջոցների լրիվ համայնացում, մարդու կողմից մարդու չահագործման հնարավորությունների վոչնչացում, դասակարգերի վոչնչացում: Պլանային տնտեսություն: Բաշխման սոցիալիստական սկզբունք՝ հավասար աշխատանքի համար հավասար միջերը: Սոցիալիզմի ժամանակ պետությունը պահելու անհրաժեշտությունը:

4. Կոմունիզմ.— Կապիտալիզմի բոլոր հակասություններից ազատ խնդասակարգ հասարակություն՝ հիմնված արտադրության գործիքների և միջոցների հասարակական

սեփականութեան վրա, յերբ արտադրութիւնը կառավար-
վում է ամբողջ հասարակութեան կողմից և բաշխումը տեղի
յե ունենում «յուրաքանչյուրից ըստ ընդունակութեան, յու-
րաքանչյուրին ըստ պահանջի» սկզբունքի համաձայն: Կո-
մունիզմն այնպիսի հասարակութիւն է, վորտեղ բացակա-
յում են քաղաքի և գյուղի, մտավոր և ֆիզիկական աշխա-
տանքի մեջ յեղած հակադրութիւնները: Պետական իշխա-
նութեան բացակայութիւնը կոմունիզմի ժամանակ:

II ԹԵՄԱ. ՆԵՊ-Ի ԵՅՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՏԱՊՆԵՐԸ

1. Պրալետարիատի դիկտատուրայի տնտեսական փաղափա
կանութիւնը 1917-1919 տարիների շրջանում: Իշխող բար-
ձունքների գրավումը.—հողի ազգայնացումը, խոշոր կալ-
վածատիրական հողատիրութեան վճռահանումը. արդյունա-
բերութեան, բանկերի, արանսպորտի, կապի միջոցների և
այլն ազգայնացումը: Բանվորական կոնտրոլ: Բանվորական
կոնտրոլից արդյունաբերութեան կառավարմանն անցնելը:

2. Ռազմական կոմունիզմ.— Նրա պայմանավորվածու-
թիւնը քաղաքացիական պատերազմով: Ռազմական կոմու-
նիզմի հիմնական գծերը, պարեն-մասնատրում, դլավկներ:
Արդյունաբերութեան ազգայնացման հետագա զարգա-
ցումը:

Աշխատանքային պարհակի կիրառումը: Կուլակաթափ-
ման անցկացումը գյուղում և կոմբեդներ (չքաղաքական
կոմիտեներ) կազմակերպելը: Գյուղի համասարեցումը,
Գյուղացիական հարցին վերաբերող՝ Լենինի յերկրորդ և
յերրորդ յոգունքները: Ժողովրդական տնտեսութեան վիճա-
կը քաղաքացիական պատերազմի վերջերքին:

3. Նոր տնտեսական փաղափախանութիւնը յեվ նրա
շրջանները.

ՆԵՊ-ին անցնելու պատճառները: ՆԵՊ-ի ելութիւնը,
նրա յերկակի բնույթը: «ՆԵՊ-ը վորպես պրոլետարական
պետութեան հատուկ քաղաքականութիւն, վորը նկատի
ունի կապիտալիզմի թուլատրումը՝ իշխող բարձունքները
պրոլետարական պետութեան ձեռքին գտնվելու պայմա-
նում, վորն նկատի ունի սոցիալիստական տարրերի հաղ-

թանակը կապիտալիստական տարրերի նկատմամբ, նկատի
ունի դասակարգերի վճռնչացումը, սոցիալիստական եկո-
նոմիկայի ֆունդամենտի կառուցումը»: (ՍՏԱԼԻՆ)

Հինգ տնտեսաձև: Սոցիալիստական սեկտորի դերը
մանր-ապրանքային սեկտորի վերափոխման գործում և
կապիտալիստական տարրերի վճռնչացումը: Մանր ապրան-
քային արտադրողի յերկակի բնույթը և նրա վերափոխման
պրոբլեմը: Լենինյան կոոպերատիվ պլանը: Գյուղացիու-
թեան չքավոր-միջակային մասսաների հետ պրոլետարիատի
չաղկապի պրոբլեմը: Դասակարգային պայքարը ՆԵՊ-ի
չրջանում և, «ով-ում» պրոբլեմի լուծումը:

ՆԵՊ-ի, վորպես համատարած նահանջի, տրոցկիստական
ըմբռնման քննադատութիւնը: ՆԵՊ-ի այդ մեկնաբանման
կապը մի յերկրում սոցիալիզմի կառուցման հնարավորու-
թեան տրոցկիստական ժխտման հետ:

ՆԵՊ-ի աջ ոպորտունիստական ըմբռնման քննադատու-
թիւնը: Աջերի կողմից ՆԵՊ-ի յերկակի բնութիւնը՝ հաս-
կանալը և ՆԵՊ-ի մեկնաբանումը՝ վորպես շուկայական տա-
րրերի անսահմանափակ և ազատ զարգացում և վորպես կու-
լակի ներաճում սոցիալիզմի մեջ:

4. Վերականգնման շրջան.—Վերականգնման շրջանի
ելութիւնը: Խոշոր ինդուստրիայի վերականգնման համար
նախապայմաններ ստեղծելը: Գյուղատնտեսութեան,
մանր-տնայնագործական արդյունաբերութեան, թեթև
արդյունաբերութեան և ծանր ինդուստրիայի վերականգ-
նման փոխադարձ հարաբերութիւնը և հաջորդականու-
թիւնը: Սոցիալիստական արդյունաբերութեան առաջատար
դերը: Վերականգնման շրջանում ռեկոնստրուկտիվ պրո-
ցեսները ժողովրդական տնտեսութեան մեջ: Վերականգնման
շրջանում լենինյան կոոպերատիվ պլանի ծավալումը: Փո-
ղային ռեֆորմի նշանակութիւնը և ամուր վալյուտայի
ստեղծումը: Դասակարգային պայքարը վերականգնման
շրջանում և «ով-ում»-ի պրոբլեմը: Քաղաքի և գյուղի կա-
պիտալիստական տարրերի սահմանափակումը և արտամը-
ղումը:

Վերականգնման շրջանի գնահատականի խնդրում հա-
կահեղափոխական տրոցկիզմի և աջ ոպորտունիզմի դրույթ-
ների քննադատութիւնը:

5. Վերակառուցման շրջան. — Վերակառուցման շրջանին անցնելը: Վերակառուցման շրջանի հիմնական դժերը: Սոցիալիստական ծանր ինդուստրիայի զարգացումը և նրա նշանակությունը վողջ ժողովրդական տնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման համար: Արտադրական չաղկապը վորպես չաղկապի հիմնական ձև վերակառուցման շրջանում: Առևտրական չաղկապի ամրացումն արտադրական չաղկապի հիման վրա: Գյուղատնտեսության հանրայնացման պրոցեսը: Խորհտնտեսությունների շինարարությունը: Կոլտնտեսությունների շինարարությունը՝ վորպես գյուղատնտեսության մեջ մանր-ապրանքային տնտեսության վերափոխման և կապիտալիզմի արմատների վոչընչացման ուղի: Համատարած կոլեկտիվացումը և այս բաղադրի վրա կուլակություն՝ վորպես դասակարգի վերացումը:

Վերակառուցման շրջանի դժվարությունները, սրանց պատճառները և հաղթահարման ուղիները: Վերակառուցման շրջանի դժվարությունները վորպես աճման դժվարություններ և վորպես հետևանք դասակարգային պայքարի սրման: Տեմպերի պրոբլեմը վերակառուցման շրջանում:

Վողջ ժողովրդական տնտեսության վերակառուցման ավարտումը և ժողովրդական տնտեսության բոլոր ճուղերի համար նորագույն տեխնիկական բաղադրի ստեղծումը՝ վորպես յերկրորդ հնգամյակի տնտեսական խնդիր:

Վերակառուցման շրջանի մասին աջ ուղորտունիստների դրույթների քննադատությունը: Վերակառուցման շրջանի հիմնական հարցերի մասին հակահեղափոխական տրոցկիզմի քննադատությունը: Գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման հարցերում «ձախլիկ» խոտորումների քննադատությունը:

6. ՆԵՊ-ի վերջին ետապը-սոցիալիզմի շրջանը մըտնելը: Ընկ. Ստալինը ՆԵՊ-ի վերջին ետապի՝ վորպես սոցիալիզմը թեակոխելու շրջանի մասին: Վողջ ժողովրդական տնտեսության մեջ սոցիալիստական սեկտորի բացարձակ գերակշռումը: Սոցիալիստական ինդուստրիայի, հատկապես ծանր ինդուստրիայի աճման արագ տեմպերը: Աշխատանքի սոցիալիստական ձևերի՝ սոցմրցման ու հարվածայնությունից զարգացումը:

Գործադրկության վերացումը: Գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման և համատարած կոլեկտի-

վացման հաջողությունները: Սոցիալիստական գյուղատնտեսությունից գերակշռող դերը գյուղում: Կոլտնտեսային գյուղացիությունը վորպես յերկրագործության կենտրոնական դեմք և վորպես խորհրդային իշխանության իրական հիմնական հենարանը գյուղում: Համատարած կոլեկտիվացման հիման վրա կուլակության՝ վորպես դասակարգի վերացումը և կապիտալիզմի արմատների վերջնական ջլատումը գյուղում:

Գյուղացիության շերտավորման հիմքի քայքայումը և աղքատության ու պառպերիզմի վոչնչացումը գյուղում: Հնգամյակի յերրորդ տարին վորպես սոցիալիստական եկոնոմիկայի ֆունդամենտի կառուցման ավարտման տարի: Վողջ ժողովրդական տնտեսության մեջ «ով-ում»-ի հարցի լուծումը հոգուտ սոցիալիզմի: Դասակարգային պայքարի ուժեղ սրումը տվյալ ետապում: Ընկ. Ստալինի վեց ցուցումները, վորոնք ապահովում են սոցիալիզմի հաջող կառուցումը:

Առաջին հնգամյակի հանրագումարները: Թույլ ազրաբային յերկրից ԽՍՀՄ-ի վերափոխումը հզոր, անկախ ինդուստրիալ յերկրի: Կապիտալիստական ելեմենտների լիկ վիղացիան և արտամղումը, ժողովրդական տնտեսության բոլոր բնագավառներում սոցիալիստական սկզբունքի հաղթանակը, ԽՍՀՄ-ում դասակարգերի վոչնչացման ու սոցիալիստական հասարակություն կառուցելու համար անհրաժեշտ տնտեսական բաղադրի ստեղծումը:

Հասարակական սեփականության պաշտպանությունը վորպես կենտրոնական խնդիրներից մեկը ներկա ետապում:

Դասակարգային պայքարի ձևերը ներկա ետապում: Հեղափոխական դեմությունից ուժեղացման անհրաժեշտությունը:

Ներկա ետապի դնահատականի խնդրում աջերի և «ձախեր»-ի դրույթների քննադատությունը: ՆԵՊ-ի արդի ետապի մասին հակահեղափոխական տրոցկիզմի հայացքների քննադատությունը:

III ԹԵՄԱ. ՅԵՐԿՐԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԻՆԴՈՒՍՏՐԱ-ՑԻԱ

1. Կապիտալիստական և սոցիալիստական ինդուստրացում. Սոցիալիստական ինդուստրացման արմատական տար-

բերությունը կապիտալիստականից: Լենինը և Ստալինը սոցիալիստական ինդուստրացիան մասին: Խոշոր մեքենական ինդուստրիան վորպես սոցիալիզմի նյութական բազա: Սոցիալիստական ինդուստրացիան և գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցումը: Ազգային մարզերի և շրջանների ինդուստրացիան վորպես այդ շրջանների տնտեսական ու կուլտուրական հետամնացության վերացման ուղի:

Ինդուստրացիան արագ տեմպերի անխուսափելիութունն ու անհրաժեշտությունը, վոր բղխում է ԽՍՀՄ-ի զարգացման ներքին և արտաքին պայմաններից: ԽՍՀՄ-ի տնտեսության առավելությունները, վորոնք ապահովում են ինդուստրացիան արագ տեմպերը:

Սոցիալիստական կուտակման աղբյուրները: Այդ աղբյուրների ելությունը և սոցիալիստական կուտակման տարբերությունը կապիտալիստականից: Ընկ. Ստալինը կուտակման նոր աղբյուրների մասին:

Ծանր ինդուստրիայի աճը յերկրի պաշտպանականության հիմքն է: Յերկրի ինդուստրացիան և պայքար ԽՍՀՄ-ի տնտեսական անկախության համար: «Տեխնիկա-տնտեսական գծով՝ առաջավոր կապիտալիստական յերկրներին մոտակա 10 տարիների ընթացքում հասնելու և առաջ անցնելու» խնդիրը: Վոդլ ժողովրդական տնտեսության վերակառուցման գործում մեքենաշինության առաջատար դերը: Ելեկտրիֆիկացիայի դերը յերկրի ինդուստրացիան գործում: Վոդլ ժողովրդական տնտեսության վերակառուցման ավարտումը վորպես յերկրորդ հնգամյակի հիմնական տնտեսական խնդիր:

Կապիտալ շինարարության դերը: Առաջին հնգամյակի ընթացքում կապիտալ ներդրումների անընդհատ աճումը: Նոր արդյունաբերական շինարարության հսկայական աճը:

Վոդլ ժողովրդական տնտեսության, առաջին հերթին ծանր արդյունաբերության վերակառուցման համար հզոր տեխնիքական բազայի ստեղծումը: Նոր տեխնիկայի արմատացումը և նոր արտադրությունների յուրացումը:

Սպառման միջոցների արտադրության տեմպերի արագացումը՝ ծանր արդյունաբերության ծավալման արագ տեմպերի և խոշոր սոցիալիստական գյուղատնտեսության զարգացման բազայի վրա:

Ծանր արդյունաբերության գործարաններին կից՝ ուտիլ-ցեխերի զարգացման նշանակությունը լայն սպառման առարկաների արտադրության համար:

«Գերինդուստրացիան» տրոցկիստական տեսության քննադատությունը: Աջ ոպորտունիստների պայքարը յերկրի ինդուստրացիան և դրա բարձր տեմպերի դեմ: Ռեկոնստրուկտիվ շրջանում ինդուստրացիան տեմպերի խնդրում հակահեղափոխական տրոցկիզմի և աջ ոպորտունիզմի հայացքների գուգաղիսումը:

Ինդուստրացիան հարցերում յերևան յեկած «ձախ» հայացքների քննադատությունը: Վնասարարների պայքարն ինդուստրացիան դեմ:

2. Առաջին հնգամյակը 4 տարում հայտարարյալ ավարտելու հետևանքով ինդուստրացիան հանրագումարները. — ԽՍՀՄ-ը թույլ ագրարային յերկրից հզոր, անկախ, ինդուստրիալ յերկիր դառնալը: Ժամանակակից տեխնիկայի հիման վրա արդյունաբերությունը, տրանսպորտը և գյուղատնտեսությունը վերակառուցելու համար սեփական ինդուստրիալ բազա ստեղծելը: Արևելքում նոր ածխա-մետաղաձուլական բազա ստեղծելը: Ելեկտրական եներգիայի, պողպատի, նավթի, գյուղատնտեսական մեքենաների, տրակտորների և այլ բաների արտադրության գծով ամբողջ աշխարհում առաջին տեղերից մեկը դրավելը: Հնգամյակը 4 տարում քանակապես կատարելը: Ծանր արդյունաբերության գծով առաջադրանքները գերակատարելը: Կապիտալ շինարարության գծով առաջադրանքները գերակատարելը: Վոդլ պլանի գծով արտագրանքի վորոշ թերակատարման պատճառները:

Յերկրի պաշտպանության ամրացման համար հզոր հիմք ստեղծելը:

3. Յերկրորդ հնգամյակի առաջին տարվա խնդիրներն արդյունաբերության բնագավառում: Նոր շինարարության արդի յոգունգը՝ նոր ձեռնարկությունների և նոր տեխնիկայի յուրացման նոր յոգունգով լրացնելու անհրաժեշտությունը:

Առաջին հնգամյակի համեմատությամբ՝ արդյունաբերության արտադրանքի աճի պակաս տեմպեր վերցնելու պատճառները — համենայն դեպս յերկրորդ հնգամյակի առաջին յերկու կամ յերեք տարիների համար:

Կապիտալ շինարարութեան դերը 1933 թ. պլանում:

Արտադրանքի վորակի լավացումը, աշխատանքի արտադրողականութեան աճը և ինքնարժեքի իջեցումը վորպես գլխավոր խնդիր: 1933 թվի, յերկրորդ հնգամյակի առաջին ժողովրդատնտեսական պլանի հիմնական առաջադրանքները՝ արտադրութեան հիմնական ճյուղերի գծով: Սննդի ու թեթև արդյունաբերութեան խնդիրները 1933 թ. պլանում:

IV ԹԵՄԱ. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՅՈՒՄԸ ՅԵՎ ԿՈՒՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՄՐԱՊՆԴՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

1. Գյուղատնտեսության սոցիալիզացիայի վերափոխման ուղիները: Գյուղատնտեսութեան զարգացման յերկու ուղի՝ կապիտալիստական և սոցիալիստական: Լենինը և Ստալինը խոշոր սոցիալիստական յերկրագործութեան առավելութեանները մասին: Կուսակցութեան պայքարը գյուղատնտեսութեան զարգացման սոցիալիստական ուղու համար: Գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական վերափոխման Դախադրայինները: Լենինի կոոպերատիվ պլանը: Լենինյան կոոպերատիվ պլանի իրականացման ետապները. — Վաճառքի և մատակարարման կոոպերացումից դեպի արտադրութեան կոոպերացումը:

Խորհրդային գյուղում կատարված «մեծ բեկումը», — միջակի շրջադարձը դեպի կոլեկտիվացում: Դեպի կոլեկտիվացումը միջակի մասսայական շրջադարձը նախապատրաստող պայմանները:

Համատարած կոլեկտիվացման զարգացումը: Կապիտալիստական տարրերի սահմանափակման ու արտամղման քաղաքականութեանից կուսակցութեան անցումը՝ համատարած կոլեկտիվացման բազայի վրա կուլակութեան — վորպես դասակարգի — վերացման քաղաքականութեան:

Խորհրդային կոլեկտիվացման գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման կենտրոնական առանցքը և առաջատար ուժը: Խորհրդային կոլեկտիվացման կոլտնտեսութեանների համար խոշոր գյուղատնտեսութեան վարելու գործը են հանդիսանում:

ՄՏԿ դերը կոլեկտիվացման, կոլխոզային գյուղացիութեան բոլշևիկյան դատարարականութեան և կոլխոզային տնտե-

սութեան համար նոր տեխնիկական բազա ստեղծելու գործում:

Հակահեղափոխական արոցկիզմի կողմից ԽՍՀՄ-ում գյուղատնտեսութեան զարգացման սոցիալիստական ուղու ժխտումը: «Մանր գյուղացիութեան կայունութեան» «ինքնահոսի» և «սոցիալիզմի մեջ կուլակի ներառման» աջ սպորտոնիստական տեսութեանը: «Զախ» խոտորումները կոլխոզային շինարարութեան մեջ: Տրոցկիստների կողմից Լենինի կոոպերատիվ պլանի ժխտումը և դրա աղավաղումը աջ սպորտոնիստների կողմից:

2. Առաջին հնգամյակի հանրագումարները գյուղատնտեսության ասպարիզում:

Գյուղատնտեսութեանը տրակտորներ և նորագույն գյուղատնտեսական մեքենաներ մատակարարելը: Մանր մեքենատնտեսային գյուղացիական տնտեսութեանների միացումը խոշոր կոլեկտիվ տնտեսութեաններում: Այդ հիման վրա գյուղացիութեան շերտավորման հիմքի քայքայումը և գյուղում աղքատացման ու պառուպերիզմի վոչնչացումը: Հացատիկային և անասնապահական խորհրդային տնտեսութեանների լայն ցանցի կազմակերպում: Կուլակութեան ջախջախում, գյուղատնտեսութեան մեջ կապիտալիզմի արմատների ջլատումը և գյուղում կոլտնտեսային գործի հաղթանակի ապահովումը: Կոլխոզային տնտեսութեանը սոցիալիստական շինարարութեան հաստատուն հենարանն է: Մանր անհատական փոշիացած գյուղացիական տնտեսութեանները սոցիալիստական խոշոր յերկրագործութեան ռեւերի վրա տեղափոխելու և ԽՍՀՄ-ն ամենախոշոր յերկրագործութեան յերկիր դարձնելու սլաոմական խնդրի լուծումը: Ոգտակար տարածութեանների ավելացումը: Կոլտնտեսութեանների և խորհրդային կոլեկտիվների ապրանքային հացի քանակի ուժեղ աճումը: Կոլտնտեսութեանների և խորհրդային կոլեկտիվների ապրանքային հացի արտադրութեանը: Անասնաբուծութեան ասպարիզում սոցիալիստական սեկտորի աճը, յերբ սակայն անասնապահութեան ամբողջութեամբ չարունակում է յետ մնալ պլանից: Արտադրական չաղկապի վորպես քաղաքի և գյուղի հիմնական չաղկապի — վերջնական հաստատումն ու ամրապնդումը:

3. Կոլտնտեսությունների կազմակերպական-տնտեսական ամրապնդման խնդիրները.—

Համ Կ(բ) Կենտկոմի և ԿՎՀ հունվարյան միացյալ պլենումում ընկ. Ստալինի ճառը «Գյուղի աշխատանքների մասին», վորպես կոլտնտեսությունների կազմակերպական ամրապնդման ծավալուն ծրագիր: Կոլտնտեսային առեւտուր հայտարարելու հետեանքով գյուղում ստեղծված նոր պայմանները: Կոլտնտեսային առեւտրի դրական և բացասական կողմերը: Գյուղատնտեսության զարգացման նկատմամբ կուսակցության և կառավարության հոգացողության ու պատասխանատվության մեծանալը:

Գյուղատնտեսության զարգացման գործում ինքնահոսի տարերքի վտանգը: Կոլխոզային տնտեսության պլանային դեկավրման խնդիրները: Կոլտնտեսությունները վորպես գյուղատնտեսության կազմակերպության սոցիալիստական ձև: Կոլտնտեսությունների աշխատանքի բովանդակությունը. կոլտնտեսությունների բոլշևիկյան ղեկավարության ապահովումը, կոլխոզային տնտեսության ճիշտ պլանավորումը, կոլտնտեսային գյուղացիության սոցիալիստական վերադաստիարակությունը և կոլտնտեսությունների վերածումն օրինակելի բոլշևիկյան տնտեսությունների:

Կոլտնտեսությունների—վորպես գյուղատնտեսության կազմակերպման նոր ձևի—ուժերի և հնարավորությունների գերազանցատումը: Վճռական պայքար կոլտնտեսությունների հակախորհրդային տարրերով խճողվելու և այդ տարրերի հակահեղափոխական գործունեությունը դեմ: Գասակարգային թշնամու տակտիկայի փոփոխումը գյուղում և կուլակության դեմ մղվող պայքարի ճակատի վերադասուցումը: Կոլտնտեսային շինարարության գործում կոմունիստների դերի և պատասխանատվության թերազնահատումը:

Արտելը կոլտնտեսությունների հիմնական ձևին և տվյալ ետապում: Կոլտնտեսային շինարարության արտելային փուլի վրայից ցատկելու անթույլատրելիությունը: Իրենց արտելային ձևում կոլտնտեսությունների կազմակերպական-տնտեսական ամրացման անհրաժեշտությունը՝ վորպես նրանց հետագա վերաճման պայման: Արտելի տարրերու-

թյունը ՏՈՁ-ից (հողոգտագործական ընկերություն) և կոմունայից:

Յերկրորդ հնգամյակը գյուղատնտեսության մեջ նոր ձեռնարկությունների՝ կոլտնտեսությունների և կոլխոզատնտեսությունների կազմակերպական ամրապնդման հնգամյակն է, վորը (ամրապնդումը) յենթադրում է նրանց հետագա զարգացումը: Յերկրագործության մեջ բերքատվության բարձրացումը և գյուղատնտեսության մեջ աշխատանքի վորակի լավացումը՝ վորպես գլխավոր խնդիր: Գյուղատնտեսության գծով 1933 թվի ժողովրդատնտեսական պլանը:

Մոտակա խնդիրն է՝ բոլոր կոլտնտեսություններին ունեւոր դարձնել:

Քաղաքական աշխատանքի թուլությունը գյուղում և ՄՏԿ-ներում ու խորհրդատնտեսություններում քաղբաժիններ կազմակերպելու անհրաժեշտությունը: ՄՏԿ-ների, խորհրդատնտեսությունների քաղբաժինների խնդիրները: Կոլտնտեսությունների կուսակցական, կոմյերիտական և անկուսակցական ակտիվի համախմբումը, ՄՏԿ-ները և խորհրդատնտեսությունները դարձնել ինչպես տնտեսական-տեխնիկական, այնպես էլ կոլտնտեսականների լայն մասսաների քաղաքական ու կազմակերպական ղեկավարման ու աղբեցության կենտրոններ:

Վճռական պայքար հասարակական սեփականության համընդհանուր, գյուղատնտեսության բնագավառում կուսակցության և կառավարության ձեռնարկումների սարդոսաժի յերեվույթների, ինչպես և կոլտնտեսությունների նեղ շահերը պետության ընդհանուր շահերին հակադրելու փորձերի դեմ: Կոլտնտեսությունների և խորհրդատնտեսությունների կողմից պետության հանդեպ իրենց պարտականություններն անպայման ու ժամանակին կատարելու ապահովում:

Կոնտրակտացիայի փոխարեն կոլտնտեսությունների և մենատնտեսների կողմից պետությանը պարտադիր կերպով կարեւորագույն գյուղատնտեսական մթերքները հանձնելու (վաճառելու) մասին կուսակցության ու կառավարության վորոշումների նշանակությունը:

Պայքար կոլտնտեսությունների կազմակերպական-տնտեսական ամրացման հարցերում յեղած ուղորտունիստական

աղավաղումները դեմ: Պայքար կոլեկտիվացման ուղղությամբ տեղի ունեցող հետեւից ընկնելու «ձախ» աղավաղումների, կոլտնտեսութունների զարգացման արտելային ձևի վրայից թռչելու ձգտումների, կոլտնտեսականների կոմերի և մանր անասունների հարկադրական համայնացման դեմ: Պայքար կոլտնտեսութունների կազմակերպական-տնտեսական ամրացման աջ ուղղությունից տնտեսական թերագնահատման, կոլտնտեսութունների իդեալականացման և կոլտնտեսականների սոցիալիստական դաստիարակության անհրաժեշտությունը չհասկանալու դեմ: Պայքար կոլտնտեսութուններում աշխատանքի կազմակերպման խնդիրներում գոյություն ունեցող ուղղությունից տնտեսական աղավաղումների դեմ: Պայքար վնասարարության դեմ՝ կոլտնտեսություններում, ՄՏԿ-ներում և խորհրդային տնտեսություններում:

ՎԹԵՄԱ. ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԽԻՆԻՆ

1. Աշխատանքի պայմանները ԽՍՀՄ-ում: ԽՍՀՄ-ում աշխատանքի սլայմանների սկզբունքային տարբերությունը կապիտալիստական յերկրների աշխատանքի պայմաններից: ԽՍՀՄ բանվոր դասակարգի նյութական-կուլտուրական մակարդակը: ԽՍՀՄ-ում աշխատավարձը հաշվելու մեթոդիկայի մոտեցման քննադատությունը: Աշխատավարձի հասարակական մասի անտեսումը: Վերջինիս տեսակարար կշիռը աճը: Բանվորական ուրը ԽՍՀՄ-ում: Աշխատանքի պաշտպանություն: Սոցիալիստական ապահովագրում: Առողջապահություն: Լուսավորություն: Բանվորական կենցաղի կոլեկտիվացման ուղիները: Հասարակական սնունդ: Բնակարանային շինարարություն: ԽՍՀՄ-ում գործազրկությունը վերացնելու նշանակությունը:

Առաջին հնգամյակի հանրագումարները՝ ԽՍՀՄ-ում աշխատավորների նյութական-կուլտուրական դրությունը արմատական լավացման բնագավառում:

2. Պայքար աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման, սոցիալիստական դիսցիպլինայի դաստիարակության համար: «Աշխատանքի արտադրողականությունը վերջին հաշիվով ամենակարեւորը, ամենագլխավորն է նոր հասարակարգի հաղթանակի համար» (Լենին): Աշխատանքի

արտադրողականության բարձրացումը վորպես աշխատավորության նյութական և կուլտուրական մակարդակի անընդհատ աճման հիմնական պայման:

Ընկ. Ստալինի վեց ցուցումները վորպես աշխատանքի արտադրողականության աճման համար մղվող պայքարի ծավալուն ծրագիր:

3. Բանվորական ուժի կազմակերպված հավաքագրման նշանակությունը: Նոր պայմաններում մեր ձեռնարկությունները բանվորական ուժով ապահովելու ուղիները: Ինքնահոսից՝ արդյունաբերություն համար բանվորների կազմակերպված հավաքագրման անցնելը: Աշխատանքի ամենից ծանր պրոցեսների մեխանիզացիային անցնելը: Ձեռքի աշխատանքի հետադարձ ուղղությունից խնդիրը:

Պայքար բանվորական ուժի հավաքագրման գործում հանդես յեկող աղավաղումների դեմ, ձեռնարկության իրական պահանջներից անկախ կատարվող բանվորական ուժի հավաքագրման դեմ:

4. Բանվորական ուժի հոսունությունը լիկվիդացիան, մանր-բուրժուական հավասարեցման վոչնչացումը, աշխատավարձի հիշտ կազմակերպումը, բանվորների կենցաղային պայմանների բարելավումը՝ վորպես աշխատանքի կազմակերպման հերթական խնդիրներ:

Բանվորական ուժի հոսունությունը արտադրության պատուհանն է, վորը կազմավորում է մեր ձեռնարկությունները: Բանվորական ուժի հոսունությունը վորպես հետևանք աշխատավարձի սխալ կազմակերպման, սխալ տարիֆային սխեմայի, «ձախ» հավասարեցման: Մարքսը և Լենինը սոցիալիզմի ժամանակ աշխատանքը վարձատրելու մասին: Բանվորների առաջատար խմբերը ձեռնարկությանը, ցեխին ամրացնելու խնդիրը: Հավասարեցման վերացումը՝ վորպես խթան բանվորների՝ իրենց վորակը բարձրացնելու համար:

Մատակարարման և բնակարանային պայմանների բարելավումը վորպես բանվորներին ձեռնարկությանն ամրացնելու կարևորագույն պայմաններ: Արդյունաբերության առաջատար ճյուղերում բարձր աշխատավարձի ապահովումը:

Աշխատավարձի բնագավառում կուսակցության քաղաքականությունը աղավաղումներ, վորոնք խզում են առաջացնում աշխատավարձի աճի և աշխատանքի արտադրողականության

նույն թարգման մեջ և առաջացնում են աշխատա-
վարձի ֆոնդի գերաժախս:

Պարապուրդների և բրակի հետ կապված՝ աշխատավար-
ձի վերաբերյալ նոր որոնքը, վորպես առանձին՝ յուրաքան-
չյուր բանվորի նյութական շահագործվածության զուգոր-
դում վողջ ձեռնարկության շահերի հետ, վորպես աշխատա-
վարձի հետագա աճման համաձայնեցում արդֆինսյանի
կատարման ընթացքի հետ:

Վճռական պայքար գործալքումների դեմ: Գործալքում-
ների դեմ պայքարելու մասին կուսակցության և կառավա-
րության վորոշումների անշեղ կիրառումը:

Տեխնիկական նորմավորման պրոբլեմը և պայքար «աչ-
քի չափով» նորմավորելու դեմ:

5. Դիմագրկության վերացման, աշխատանքի կազմա-
կերպման բարելավման, ձեռնարկության մեջ ուժերի ֆիշտ
բաշխման խնդիրները: Ձեռնարկության մեջ վարպետի և
բրիգադիրի ղեկավար դերի ապահովումը:

6. Սեփական ինժեներա-տեխնիկական ինտելիգենցիա
ստեղծելու խնդիրը: Սոցիալիստական տնտեսության հսկա-
յական աճը և ինժեներա-տեխնիկական կադրերի աճած պա-
հանջը:

Բանվոր դասակարգից արտադրական-տեխնիկական ին-
տելիգենցիա պատրաստելու ուղիները: Միջին և բարձրա-
գույն տեխնիկական կրթության ցանցի լայնացումը: Կադ-
րերի պատրաստումը՝ գործնական աշխատողների վորակա-
վորման բարձրացման և առաջ քաշման միջոցով: Առանց ար-
տադրությունից կտրելու՝ կադրեր պատրաստելու սիս-
տեմը:

Հին արտադրական-տեխնիկական ինտելիգենցիայի
դպրի մասին՝ դեպի խորհրդային իշխանությունը կատա-
րած շրջադարձը և դեպի մասնագետների այդ մասը յեղած
վերաբերմունքը փոխելու անհրաժեշտությունը: «Սպեցակե-
րության» դեմ պայքարելու անհրաժեշտությունը:

7. Պայքար անտնտեսավարության դեմ և տնտեսավարի
ամրացումը: Տնտեսավարի վորպես տնտեսական ղեկավար-
ման հիմնական մեթոդ և վորպես ձեռնարկության ու ցեխի
տնտեսական փոխհարաբերության հիմնական ձև: Տնտեսա-
վարի հարցերում կուսակցության ճշգրիտ դժի համար

պայքար՝ ընդդեմ մի կողմից տնտեսավարի սկզբունքների
բուրժուական աղավաղման, մյուս կողմից՝ նրա «ձախ» ան-
տեսման:

Սոցմրցման և հարվածայնության անկաշիանդ զարգաց-
ման խնդիրը: Տնտեսավարկային բրիգադը վորպես սոցմրց-
ման ու հարվածայնության նոր բարձրագույն ձև:

Նոր ձևով աշխատելու հիմնական սկզբունքը՝ «ընդհան-
րապես» ղեկավարելուց անցնել գործի մանրամասնություն-
ների ծանոթության վրա հիմնված առարկայական և կոնկ-
րետ ղեկավարման:

Միանձնյա ղեկավարության ամրապնդումը վորպես ար-
տադրության ճիշտ կաղմակերպման կարևորագույն պայ-
ման:

VI ԹԵՄԱ. ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱՌԵՎՏՈՒՐ.

1. Լենինը և Ստալինն անցողիկ շրջանի առևտրի մասին:
Խորհրդային առևտուրը և նրա տարբերությունը կապիտա-
լիստական առևտրից: Առևտրի և վողի անհրաժեշտությունն
անցողիկ շրջանում:

2. Առևտուրը գնագան հտապներում: Առևտուրը ՆԵՊ-ի
առաջին շրջանում: Այդ շրջանում առևտրի ծավալումը՝ սո-
ցիալիստական սեկտորի առաջատար դրության, մանր ապ-
րանքային տնտեսության գերիշխման և կապիտալիստական
տարրերի առկայության պայմաններում: Առևտուրը վոր-
պես պրոլետարիատի և դյուղացիության հիմնական մասսա-
ների շաղկապի հիմնական ձև: Ապրանքաշրջանառության
կոոպերացման պրոցեսը: Մասնավոր առևտրի դերը:

Խորհրդային առևտուրը ժամանակակից ետապում:
ԽՍՀՄ ժողովրդական տնտեսության մեջ սոցիալիստական
տարրերի բացարձակ գերակշռությունը: Ինդուստրացումը
և կոոպտեսային շինարարության աճը վորպես արտադրա-
կան շաղկապի-քաղաքի և դյուղի շաղկապի-հիմնական
ձևի վերջնական հաստատման հիմք: Առևտրական շաղկապի
դերն արտադրական շաղկապի ամրապնդման գործում: Պե-
տական և կոոպերատիվ առևտրի տիրապետող դիրքը յերկ-
րում: Առևտրի ասպարեցից մասնավոր-կապիտալիստական
տարրերի արտամղումը: Պայքար մասնավոր առևտրի դեմ և
մասնավոր առևտրականի լիկվիդացիան: Խորհրդային

առևտրի նշանակութիւնը: Առաջին հնգամյակի հանրագումարները՝ քաղաքի և գյուղի միջև ապրանքաշրջանառութեան աճման բնագավառում:

Կոլտնտեսային առեւտուրը, վորպես խորհրդային առևտրի բաղկացուցիչ մաս: Կոլտնտեսային առևտրի դրամական բացասական կողմերը: Կոլտնտեսականների և աշխատավոր մենատնտեսների առևտրի տարրերութիւնը մասնավոր առևտրից: Կոլտնտեսային առևտրի ծավալման նշանակութիւնը Կոլտնտեսութիւնների կազմակերպական-տնտեսական ամրապնդման և աշխատավորութեան մատակարարման բարելավման գործում: Կոլտնտեսականների և աշխատավոր մենատնտեսների կողմից իրենց արտադրութեան արտադրանքի վաճառքը՝ պետական մթերոմների պլանն անպայմանորեն կատարելու պայմանով: Կոլտնտեսային առևտրի կազմակերպման անհրաժեշտութիւնը: Հանգիպակաց արդյունաբերական ապրանքների հոսանքների նշանակութիւնը՝ կոլտնտեսային առևտրի խթանման գործում: Կոլտնտեսութիւններէ, կոլտնտեսականների և աշխատավոր մենատնտեսների առևտրի կարգավորման մեթոդները:

Տվյալ ետապում անձնական սպառման մթերքների մատակարարման դասակարգային-արտադրական սիստեմի ամրապնդման անհրաժեշտութիւնը: Փակ բանվորական կոոպերատիվները և նրանց հանձնումը գործարանների վարչութեան: Կենտրոնացած մատակարարման նշանակութիւնը: Այսպես կոչված «կոմմերչեական» առևտուրը (ազատ վաճառք): Պետական առևտրի և կոոպերատիվ առևտրի փոխհարաբերութիւնը: Առևտրական ցանցի ծավալումը: Կենտրոնացած և ապակենտրոնացած մթերոմների փոխհարաբերութիւնը:

Որհնրդային առևտրի զարգացման հիմնական գծերը յերկրորդ հնգամյակում:

3. Գնի ելութիւնը ԽՍՀՄ-ում: ԽՍՀՄ-ի պայմաններում գնի սկզբունքային տարրերութիւնը կապիտալիզմի պայմաններում գոյութիւն ունեցող գնից: Գինը պրոլետարական պետութեան ձեռքում՝ վորպես ժողովրդական յեկամութի վերաբաշխման միջոց: Գնի դասակարգային բնույթը ԽՍՀՄ-ում: Գների սահմանման ու կարգավորման սկզբունքներն ու մեթոդները: Նորմավորված ապրանքների պետական

և կոոպերատիվ գները: Վոչ նորմավորված ապրանքների գները, ազատ վաճառքի («կոմմերչեական») գները: Կենտրոնացած մթերոմների գծով՝ մթերման գները, ինքնամթերոմների գծով՝ կոնվենցիոն գները: Կոնվենցիոն բյուրոնների նշանակութիւնը: Կոլտնտեսութիւնների, կոլտնտեսականների և աշխատավոր մենատնտեսների շուկայական առևտրի գները:

ԽՍՀՄ-ում առևտրի և գների ելութեան աջ ոպորտունիստական ըմբռնման քննադատութիւնը: Պայքար աջ ոպորտունիստական ինքնահոսի դեմ առևտրի մեջ: Պայքար «նեպ-մանական վոգու» և չարչիութեան դեմ: Պայքար ժամանակակից ետապում խորհրդային առևտրի «ձախ» թերազնահատման դեմ, պայքար ուղղակի բաշխման և ապրանքաշրջանառութեան լիկվիդացիայի դեմ:

4. Փողի ելութիւնը ԽՍՀՄ-ում: ԽՍՀՄ-ի և կապիտալիզմի պայմաններում փողի ելութեան արմատական տարրերութիւնը: Փողը վորպես սոցիալարարութեան պլանի գէնք: Որհնրդային ուրբու ամրացման նշանակութիւնը և խստագուշտ Ֆինանսական դիսցիպլինայի անհրաժեշտութիւնը:

Պայքար խորհրդային փողը վորպես կապիտալիստական փող ընդունելու՝ աջ ոպորտունիստական ըմբռնման դեմ, ինչպես և խորհրդային փողի դերի «ձախ» մեկնարանման դեմ:

VII ԹԵՄԱ. ՅԵՐԿՈՒ ՍԻՍՏԵՄՆԵՐԻ ՊԱՅԳԱՐԸ

1. Տնտեսութեան կապիտալիստական և սոցիալիստական սիստեմների մեջ գոյութիւն ունեցող հակասութիւնը՝ վորպես կապիտալիզմի բնոյթաւոր կրիզիսի դարաշրջանը բնորոշող հիմնական հակասութիւն: Յերկու սիստեմների պայքարը տարրեր ետապներում, «ով-ում»-ի պրորբեմը համաշխարհային թատերարեմում:

Իմպերիալիստների կողմից ԽՍՀՄ-ի ինտերվենցիան և տնտեսական բռնկադը: «Որհնրդային դեմպիսիզմ», ԽՍՀՄ-ում կիրառվող «հարկադրական աշխատանքի» առասպելը և աշխատավորական ԽՍՀՄ-ի դեմ իմպերիալիստների պայքարի ընդհանուր չղթայի առանձին ողակներ: Ինտերվենցիայի ուժեղ նախապատրաստութիւն: Պատերազմը Հեռավոր Արեւելքում: ԽՍՀՄ-ի դեմ լինելիք պատերազմի վտանգը:

Տրոյկիզմի և բուրժուական ռեստավրատորների քննա-

դատութիւնը, վորոնք ժխտում են յերկու սիստեմներէ հա-
կադրութիւնը և ԽՍՀՄ-ը դիտում են վորպէս համաշխար-
հային տնտեսութեան մասը և կցորդը: Սոցիալ-Փաշիգմի և
հակահեղափոխական տրոցկիզմի դերը՝ ԽՍՀՄ-ի դեմ ինտեր-
վենցիա նախապատրաստելու գործում:

2. Սկզբունքորեն տարբեր յերկու տնտեսական-քաղա-
քական սիստեմների կապի ձևերը: Արտաքին առևտրի մե-
նաշնորհը՝ վորպէս ԽՍՀՄ-ի տնտեսական անկախութեան
ապահովման անխզելի պայման: Արտահանման ու ներմուծ-
ման բնույթը տվյալ ետապում: Համաշխարհային առևտրի
ասպարիզում կապիտալիստական յերկրներէ պայքարը
ԽՍՀՄ-ի դեմ՝ կապված ԽՍՀՄ-ի տեսակարար կշռի աճման
և նրանց մոտ տնտեսական կրիզիսի խորացման հետ:

Վնասարարներէ պայքարն արտաքին առևտրի մոնոպո-
լիայի դեմ:

ԽՍՀՄ-ի պայքարը տնտեսական անկախութեան և յերկ-
րի պաշտպանունակութեան համար վորպէս հիմնական
խնդիր: «Առաջավոր կապիտալիստական յերկրներին տեխնի-
կապէս-տնտեսապէս հասնելու և առաջ անցնելու» խնդրի նշա-
նակութիւնը:

3. Յերկու սիստեմների պայքարի հանրագումարները.
Կապիտալիզմի ընդհանուր ճգնաժամը: Կապիտալիզմի ընդ-
հանուր ճգնաժամի զարգացման յերեք ետապները: Ժամա-
նակակից տնտեսական ճգնաժամը, վոր ծավալվում է կապի-
տալիզմի ընդհանուր ճգնաժամի հիման վրա: Կապիտալիս-
տական կայունացման վախճանը: Արտադրութեան չտեսնված
անկում և արտադրողական ուժերի քայքայում:

Առաջին հնգամյակի հաջող կատարման հետեանքով՝
սոցիալիստական եկոնոմիկայի ֆունդամենտի կառուցման
ավարտումը և տնտեսական բազայի ստեղծումը՝ յերկրորդ
հնգամյակում դասակարգերը վոչնչացնելու և սոցիալիստա-
կան հասարակութիւն կառուցելու համար: Արտադրու-
թեան վիթխարի աճը և սեփական առաջավոր տեխնիկական
բազայի ստեղծումը:

Գործազրկութեան լիկվիդացիան և ԽՍՀՄ-ի բանվոր
դասակարգի կենսական մակարդակի անընդհատ աճը: Կա-
պիտալիստական յերկրներում գործազրկութեան աճումը և
բանվոր դասակարգի աղքատացման ուժեղացումը:

Վորպէս առաջին հնգամյակի կատարման արդշունք՝
գլուղացիութեան հիմնական մասսաների կենսական մակար-
դակի անընդհատ բարձրացումը ԽՍՀՄ-ում: Կոլտնտեսային
կարգերի հաղթանակը գլուղում և գլուղացիութեան չեղա-
վորման ու պառօպերիզմի վոչնչացումը: Աշխատավոր գլուղա-
ցիութեան չտեսնված աղքատացումն ու քայքայումը կապի-
տալիստական յերկրներում:

Բանվոր դասակարգի հեղափոխական վերելքի աճը:
Բուրժուազիայի հարձակումը բանվոր դասակարգի վրա և
նրա ձգտումն՝ աշխատավորների հաշվին ճգնաժամից դուրս
գալու յեւք գտնելու: Սոցիալ-Փաշիգմի և հակահեղափոխա-
կան տրոցկիզմի շէրը, վորպէս բուրժուազիայի ոգնականնե-
րի՝ բուրժուազիայի կողմից ճգնաժամից կապիտալիստա-
կան յեւք գտնելու փորձերում:

Պրոլետարական հեղափոխութեան միջոցով կապիտալիս-
տական սիստեմի կործանումը՝ վորպէս ճգնաժամից հեղափո-
խական յեւքի միակ ուղի: Հեղափոխական շարժման աճը դա-
դութենում և գաղութների ու մետրոպոլիաների միջև յեղած
հակասութիւնների սրումը: Հակասութիւնների սրումը կա-
պիտալիստական յերկրների միջև: Կապիտալիստական յեր-
կրների ձգտումը՝ ճգնաժամից դուրս գալու ԽՍՀՄ-ի հաշ-
վին:

Կապիտալիստական աշխարհի կատաղի պատրաստու-
թիւնը նոր համաշխարհային պատերազմի՝ իշխող իմպերիա-
լիստական պետութիւնների մեջ աշխարհը նորից վերաբա-
ժանելու համար: ԽՍՀՄ-ի դեմ պատերազմի պրովակացիայի
ուժեղացումը՝ վորպէս այդ նախապատրաստութիւնների
ցայտուն արտահայտութիւն: Առաջին հնգամյակի կատար-
մամբ ԽՍՀՄ-ի պաշտպանունակութեան ամրապնդման համար
հզոր բազայի ստեղծումը:

Սոցիալիզմի լաճը ԽՍՀՄ-ում՝ վորպէս համաշխար-
հային հեղափոխութեան վճռական գործոն, վորն ապահո-
վում է սոցիալիզմի հաղթանակը վողջ աշխարհում:

Համաշխարհային պրոլետարիատի դերը ԽՍՀՄ-ի պաշտ-
պանութեան գործում:

Առաջին հնգամյակի հաջողութիւնների հիման վրա
վողջ աշխարհի բանվոր դասակարգի և աշխատավորների
համախմբումը ԽՍՀՄ-ի շուրջը:

I Թեմա.

1. Լեւին Կ., 21-րդ (3-րդ հրատ. ուս.), 427-441 էջ (Պետութեան մահացման տնտեսական հիմունքները): 2. Ստալին. «Լենինի գծի հարցերը». «Լենինի գծի հիմունքները մասին», 4-րդ բաժին, 39-51 էջ. 3. Կոմիտեների ծրագիրը. 3-րդ բաժ. («Կոմ. ինտերնացիոնալի վերջնական նպատակը՝ համաշխարհային կոմունիզմն է»): 4. Մոլոտով. «Ձեկուցում 17-րդ կուսկոնֆերենցիայում», 2-րդ բաժին:

II Թեմա.

1. Լեւին, 27-րդ հատ. «Կոոպերացիայի մասին», 519-527 էջ: 2. Ստալին, «Լենինի գծի հարցերը» 576-591 էջ, 701-765 էջ. 3. Ստալին, «Լենինի գծի հարցերը». «14-րդ կուսհամագումարի ստենոգրաֆ. հաշվետվ.», 492-93 էջ: 4. Ստալին, «Ձեկուցում Կենտկոմի և ԿՎՀ հունվարյան միացյալ պլենումում՝ առաջին հնգամյակի հանրագումարների մասին»:

III Թեմա.

1. Լեւին. «Միասնական տնտեսական պլանի մասին», 26-րդ հատ., 239-248 էջ: 2. Ստալին, «Լենինի գծի հարցերը», «Ձեկուցում 14-րդ կուսկոնֆերենցիայի հանրագումարների մասին» (մեծադարձ յունարեթյան բաժինը), 186-130 էջ: 3. Ստալին, «Լենինի գծի հարցերը» («Յերկրի ինդուստրացման և աջ թեքման մասին»), 508-546: 4. Ստալին «Տնտեսավարների խնդիրների մասին»: 5. «14-րդ կուս համագումարի բանաձևը քաղհաշվետվության առթիվ»: 6. «15-րդ կուսհամագումարի բանաձևը հնգամյակի պլանը կազմելու գիրքի տիպի մասին»: 7. «16-րդ կուսհամագումարի բանաձևը Կենտկոմի հաշվետվության առթիվ»: 8. «17-րդ կուսկոնֆերենցիայի բանաձևը»: 9. Ստալինի, Մոլոտովի, Կուլիկովի գեկուցումները Կենտկոմի և ԿՎՀ հունվարյան միացյալ պլենումում:

IV Թեմա.

1. Լեւին. «Կոոպերացիայի մասին», 27-րդ հատ., 519-527 էջ: 2. Ստալին, «Լենինի գծի հարցերը», «ԽՍՀՄ-ի ագրարային քաղաքականության մասին», 631-657: 3. Ստալին,

«Լենինի գծի հարցերը», «Մեծ բեկման տարի», 616-630: 4. Ստալին «Լենինի գծի հարցերը», «Աջ թեքման մասին» («Գյուղացիութեան մասին» կետը), 570-75 էջ, «Խնդուստրացման զարգացման տեմպերի և չափապի նոր ձևերի մասին», 581-591 էջ: 5. Ստալին, «Գյուղի աշխատանքների մասին», «Կենտկոմի և ԿՎՀ հունվարյան պլենումում արտասանած ճառը»: 6. Ստալին, «Հարվածային կոլիտոնիկների համագումարում արտասանած ճառը»: 7. Կապանովիչ, «Ձեկուցում ԿԿ և ԿՎՀ հունվարյան պլենումում ՄՏԿ քաղբաժինների մասին»: 8. Ստալինի, Մոլոտովի, Կուլիկովի գեկուցումները ԿԿ և ԿՎՀ հունվարյան պլենումում: 9. 17-րդ կուսկոնֆերենցիայի բանաձևերը:

V Թեմա.

1. Լեւին. «Խնչպե՞ս կազմակերպել սոցմրցումը»: 2. Ստալին. «Նոր պայմանները, տնտեսական շինարարության նոր խնդիրներ»: 3. Ստալինի ճառը տնտեսավարների կոնֆերենցիայում: 4. Ստալին. «Ձեկուցում ԿԿ և ԿՎՀ հունվարյան պլենումում» — «ԽՍՀՄ-ի աշխատավորների նյութական դրուժյան բարելավման մասին» բաժինը: 5. Պոստիշևի ճառը 17-րդ կուսկոնֆերենցիայում: 6. ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի վորոշումը գործադրումների դեմ պայքարելու մասին:

VI Թեմա.

1. Լեւին. «Վոսկու նշանակության մասին այժմ և սոցիալիզմի լրիվ հաղթանակից հետո». (ուսու. 3-րդ հրատ., 17-րդ հ., 79-85 էջ): 2. Ստալին. «Լենինի գծի հարցերը» «Աջ թեքման մասին» (ՆեՊ-ի չափայական հարաբ. մասին), 576-580 էջ. 3. Ստալին, «Ձեկուցում ԿԿ և ԿՎՀ հունվարյան պլենումում» («Հնգամյակի հանրագումարները քաղաքի և գյուղի միջև ապրանքաշրջանառության բնագավառում»): 4. 17-րդ կուսկոնֆերենցիայի բանաձևերը: 5. Ընկ. Միկոյանի և Լյուբիմովի յեղույթները 17-րդ կուսկոնֆերենցիայում: ԿԿ և ԿՎՀ 1932 թ. սեպտեմբերյան պլենումի վորոշումները խորհրդային առևտրի ծավալման և լայն սպառման առարկաների արտադրության մասին: 7. ԽՍՀՄ-ի Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի 1932 թ. մայիսի 20-ի վորոշումը «Առևտուր անելու կարգի մասին»:

VII ք-նա.

1. Կոմիտեների ծրագրից 1-ին և 2-րդ բաժինները. 2. Ստալին, «Ձեկուցում 16-րդ համագումարում», «Լենինի գծի հարցերը», 1-ին բաժին, 695 - 717 էջ և 2-րդ բաժնից § 8, 765-772 էջ. 3. Ստալին, «Ձեկուցում ԿԿ և ԿՎՀ հունվարյան պլենումում», 1-ին բաժին: 4. Մանուիլսկի, «Ձեկուցում Մոսկվայի կուսակառվում Կոմիտեների գործկոմի 12-րդ պլենումի հանրագումարների մասին» 1932 թ. հոկտեմբերի 21-ին: 5. Մոլոտով «Ձեկուցում 17-րդ կուսկոնֆերենցիայում» («Միջազգային դրության մասին» բաժինը):

№ № Ըստ կարգի	Թեմաների անունները	Պարապ- մունքների ընդեր ժա- մերի քա- նակը	Վերջից միայ դասախոսու թյան
1.	Ներածություն (դասախոսություն)	2	2
2.	Ապրանք և փող	8	2
3.	Կապիտալ և հավել. արժեք	8	2
4.	Առևտրաառվարձ	6	2
5.	Հավելյալ արժեքի բաժնումը	10	4
6.	Դյուղատնտեսության կապիտալիս- տական զարգացումը	8	2
7.	Հատարակական կապիտալի վերար- ադրություն և ճգնաժամեր	8	2
8.	Իմպերիալիզմ և կապիտալիզմի ընդ- հանուր ճգնաժամ	14	6
Ընդամենը		70	24

ԳԻՆԸ 50 ԿՈՊ.

403
C A $\frac{\Delta}{639}$

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
СОУЗНАУЧЕДЕНИЯ
Академик Наум
СССР

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0199433

